

NOVA VERZIFIKACIJA IZ LETA 1712*

Janez Kos — Ema Umek

1.

Arhiv Slovenije v Ljubljani

DVE SLOVENSKE PESMI IZ DRUGEGA DESETLETJA 18. STOLETJA

Pesmi Ena lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jnú Shene in Jest Vboga Revna srutha sta zapisani v urbarju graščine Slatna za leti 1715 in 1716, ki ga hrani Arhiv Slovenije v Ljubljani v zbirki urbarjev pod signaturo 40 u. Urbar je nastal v graščini Slatna, ki je stala na Cvingarju blizu Šmartnega pri Litiji. Urbar so leta 1941 Nemci vzeli iz župnijskega arhiva na Vačah. Kako je prišel v ta arhiv, ni mogoče ugotoviti. Do leta 1945 je bil urbar v Kranju v podružnici celovškega arhiva, nakar so ga oddali Škofijskemu arhivu v Ljubljani. Ta pa ga je leta 1958 izročil Arhivu Slovenije.

Na prazne liste urbarja je graščinski uradnik zapisoval koncepte svoje korespondence (v enem je zapisal besedo Dushella), razne beležke družinskega in gospodarskega značaja, ki vse izvirajo iz let od 1715 do 1722. Med njimi sta na straneh 291—294 Ena Lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jnú Shene in na strani 298 pesem s prvo vrstico Jest Vboga Revna srutha. Pisani sta v bohoričici.

Duktus pisave konceptov pisem in družinskih beležk je enak duktusu pisave prve pesmi. Pisec družinskih beležk navaja na prvi strani urbarja rojstvo hčere Marije Ane (rojene 28. januarja 1718), na drugi strani pa rojstvo sina Franca Jožefa (rojenga 21. decembra 1720), ki sta bila krščena v šmartinski župni cerkvi. V krstnih knjigah župnije Šmartno pri Litiji 1703—1719 in 1719—1737 (hrani ju Nadškofijski arhiv v Ljubljani) je vpisan kot oče obeh otrok Franc Jožef Jankovič, slatenski oskrbnik.

Jankovič se je podpisal tudi pod pismo neznanemu naslovniku. Z vso gotovostjo smemo šteti Franca Jožefa Jankoviča za avtorja prve pesmi. Na strani 290 je beležka druge roke: Ena Leipa Peifem od eniga Pianiga mosha no shene in beležka tretje roke: na nou sturiena Anno 1712.

Jankovič je napisal tudi nemško pesem na straneh 267—269. Pesem v petih kiticah se začena z O Himmel wie Vngnedig, bist mir in diser bössen Zeit.

* Pri natančnejšem pregledovanju arhivskega gradiva v Arhivu Slovenije je skupina arhivarjev zadnje čase odkrila vrsto starih slovenskih besedil, od katerih je za razumevanje slovenskega literarnega in jezikovnega razvoja posebno tehtna najdba dveh verzifikacij iz 1712. leta. — Druga najdena besedila na zanimiv način izpričujejo življenje uradne slovenščine v 17. in 18. stoletju. Najdbe časovno sovpadajo z drugimi podobno dragocenimi najdbami: obsežne slovenske korespondence iz zadnjih desetletij 17. stoletja (Merkù), molitvenih obrazcev s Stare gore pri Čedadu s konca 15. stoletja (najdba po svoji tehtnosti dosega znani stiški rokopis); mladi slovenski slavisti na Koroškem pa odkrivajo iz dneva v dan stare slovenske rokopisne spomenike različnih vrst (glej prispevek Ericha Prunča in T. Domeja v tej številki); nenavadno zanimiv je v tem smislu tudi ponoven Bezlajev pretres starega beneškega seznama zdravilnih rastlin, ki je prav tako objavljen v tej številki. Kakor je razvidno, je uredništvo JiS namenilo tem vprašanjem v glavnem ves pričujoči zvezek revije. Op. uredništva

Pisca pesmi Jest Vboga Revna srutha ne moremo identificirati. Pesem postavljamo v čas med leti 1715 in 1716. Za ta čas govori kronološki red beležk, med katerimi je pesem zapisana. Po duktusu pisave urbarskih beležk in pesmi domnevamo, da je tudi to pesem zapisal neki graščinski uradnik.

V drugem arhivskem gradivu slatenskega izvora iz prve polovice 18. stoletja, ki je v Arhivu Slovenije, nismo našli nobenega drugega slovenskega teksta ne kakšnega namiga o izvoru teh pesmi.

Ena Lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jno Shene

Shena 1
Te she sped v taberne Neidem,
ti nasmasne Vinske Brath.

Mosh
Poide ad mene Kurba Stara,
per tebe nozhem iest obstat.

Shena 2
Toie otrazhi toie shiuina,
sdei ad lakoti pogineie.

Mosh
Kuhai Repa dei nim piti.
Vtem se nota sadauiti.

Shena 3
Bug debe taista Repa bla.
Mosh
Nagauori me Baba ad tega.

Shena 4
Dobru ie tebi kur imash sadasti
Kruha Vinna mesha perkasti.
Mosh
Guishno tega meni ni sadasti.

Shena
Ko sem sruta Mlada billa, ni me lakota gonilla.
Mosh
Badi stara bodi mlada, kdute Butara nailada.

Shena
Nili mujo se toshiti, malo iesti malu piti.
Mosh
Zhe men piessh nu men iessh leshi shko —
zhes na ta plesh.

Shena 5
Vslishe mene maska Brada.
Jest be sama Kruha Rada.
Mosh
Starem Babam star Kollorat.
Stem Jmash da smerte trorat.

Shena 6
Oti Laihku gouorish.
Kyur suinam slahku spysh.
Mosh
Dober Leben pouhen glash
meni Stryr prou kratig Zhas.

Shena 7
proshem tebe vslishe mene
Mosh
Jest namarem nizh satebe.

Shena 8
Och Jest Vboga sruta stara.
Kyur moi mosh Same Namara.
Mosh
Poide ad mene Kurba Stara.

9

10

Shena 11
Oh moi plefs moie Vefselles.
Mosh
poide pahk na Druge Dushelle.

Shena 12
pouna hisha otrozhizhou, prasniga
mosha, Letoku nasmasniga.
Mosh
Nuzniga nu Zhedniga.

Shena 13
toku pi de Vshe saprouish ti prederti Kurbesin.
Mosh
Ti prekleta Kurba stara, Kdu sa tui hud Jefsig mara.

Shena 14
Pi pehare pouna glashe, sei bo enkrat Konz toiga Zhafsa.
Mosh
Toku shena meni Voshi, sizer tebi dam po koshi.

Shena 15
Ante she bosh enkrat Sedt,
Mosh
pishe mene babo Vredt.

Shena 16
Neite pishe Vnj tat, Kÿr ie staboi piu tulkain krat
Mosh
Pusti mene Vmiro spat, pishe mene baba Vret.

— — —

1
Jest Vboga Revna srutha,
ad shla ie meni Dobruta,
kir sem se s pametio skregalla,
lubimo perstan nasai Dalla.

2
Maie luba Mate inu brat,
Sture meni same spat,
Zhe bo to Dolge terpello
serze bo teiste klllo.

3
Vni Zherne tat na hribo,
poshilo Doste krat po vino,
gore no Dolli po hishe hode
Dobro pÿe, Je, mollo molle.

4
Meni ie iet Sdei slushite,
kir mosha nasmem Vseti,
kai te prauem moi Lubi
bode ti moi nikar én druge.